

SLOVENSKÍ ILUSTRÁTORI OCENENÍ NA BIB 1967 – 2007

Sprievodná výstava BIB 2009, SND, nová budova, Pribinova 17, august - september

Slovenská ilustračná tvorba má svoju históriu a vývoj, nadväzuje na tradície a zároveň chápe ilustráciu v nových, súčasných súvislostiach. Pevný pilier slovenskej ilustrátorskej školy založenej **Albínom Brunovským** a vychádzajúcim z tvorivých snáh **Vincenta Hložníka** podopiera niekoľko generácií slovenských ilustrátorov dodnes. Keď hovoríme o významných ilustrátoroch A. Brunovskom a V. Hložníkovi, treba siahnuť aj po legende **Ľudovítovi Fullovi**, a nepochybne uviesť mená, ktoré základ školy rozvíjali a dodnes rozvíjajú, či už v tvorivej, alebo pedagogickej podobe – **Viera Gergeľová**, **Dušan Kállay**, **Miroslav Cipár**, **Jana Kiselová-Síteková**, **Viera Bombová**, **Peter Klúčik**, **Ľuba Končeková-Veselá**, **Svetozár Mydlo**, **Dezider Tóth**, **Ondrej Zimka**, **Katarína Ševellová-Šuteková**, **Vladimír Machaj**, **Oľga Bajusová**, **Róbert Brun**, **Martin Kellenberger**, **Karol Ondreička**, **Peter Cpin**, **Ján Lengyel** a ďalší.

O kvalite slovenskej ilustračnej tvorby svedčí aj fakt, že počas rokov na Bienále ilustrácií Bratislava (od roku 1967 až po súčasnosť) boli ocenení ilustrátori priebežne zo všetkých generácií v počte **14 autorov** (**F. Blaško**, **V. Bombová**, **R. Brun**, **A. Brunovský**, **M. Cipár**, **R. Dúbravec**, **V. Gergeľová**, **D. Kállay**, **Ľ. Končeková-Veselá**, **J. Kiselová-Síteková**, **Ľ. Paľo**, **K. Ševellová-Šuteková**, **P. Uchnár**, **O. Zimka**), pričom však niektorí boli ocenení opakovane, alebo na niektorých ročníkoch ich bolo ocenených viac ako jeden. V celkovom výpočte to znamená, že na dosiaľ **21 ročníkoch BIB** získali slovenskí ilustrátori (s výnimkou BIB 2003 a 2007) **24 cien**. Toto číslo zjavne vypovedá o stále pretrvávajúcej kvalite slovenskej ilustrácie aj napriek skutočnosti, že v priebehu rokov sa podmienky a možnosti tvorcov výrazne zmenili.

Expozícia prezentuje **ocenených slovenských autorov na BIB počas rokov 1967 – 2007** s výnimkou súčasného, 22. ročníka, ktorého výsledky v čase príprav výstavy ešte neboli známe. Nájdeme tu široký diapazón výtvarných techník, kompozičných rozvrhnutí, ako aj rôznorodosť chápania ilustrácie, rozdielnosť prístupu k textu i atmosfére príbehu, špecifické nálady, spektrum výtvarných prístupov a vyjadrení autorov.

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA TVORBY AUTOROV

Ilustrácie **Františka Blašku** určené menšej vekovej kategórii disponujú milou lyrizáciou obsahu, plne farebnou a jednoznačnou vo výraze. Kontrastná je tvorba **Vieri Bombovej** v takmer dekoratívnom znení s vyabstrahovaním detailov až po rámcovú abstrakciu, čerpajúcu z motívov čipky a posunutej do modernizujúcej roviny. Atak farebnej geometrie, s dôrazom na figúru a novátorskú kompozíciu i zámernú deformáciu sa odrazí v tvorbe **Róberta Bruna**. Reprezentantom surrealistickej roviny plnej fantázie a sna, farieb a bizarných postáv s orientáciou na cizelovanie detailu je **Albín Brunovský**, zakladateľ slovenskej ilustrátorskej školy. Ornament, štylizáciu, sýty kolor a znakovú výpoveď charakterizuje tvorba **Miroslava Cipára**. Plošný, tvrdší a razantnejší je prejav **Róberta Dúbravca** kontrastujúceho s jemnou a hravou poetikou **Vieri Gergeľovej**. Dosiaľ jediný držiteľ **Grand Prix BIB zo Slovenska (1983)** **Dušan Kállay** je aj profesorom na VŠVU, kde odchováva ďalšie talentované generácie ilustrátorov. Jeho vtipný, divadelný a fantazijný prístup k tvorbe presahuje hranice nielen vizuálne, ale aj reálne. Krehký, až efemérny je výraz **Jany Kiselovej-Sítekovej** v dôslednej drobnokresbe a ženskej jemnosti. Rozpíty akvarel a kontrast hlbokých a žiarivých tónov charakterizuje **Ľubu Končekovú-Veselú**. **Ľuboslav Paľo** sa vyjadruje v súčasnosti maliarskym štýlom, podporeným sýtou farebnosťou a jemným štylizovaním figúr, posúvajúc ich do príťažlivej vtipnej roviny.

Katarína Ševellová-Šuteková zas posúva obraz do farebnej, presne vymedzenej geometrie figúr, plošnej a jednoznačne zadefinovanej. Akýsi Brunovského rukopis sa v rôznych podobách odráža v tvorbe **Petra Uchnára**, ktorý umne narába s farbou, kompozíciou i náladou. Trochu humoru a jemnej karikatúry sa objaví vo výrazne farebných obrazoch **Ondreja Zimku**.

Kolekcia predstavuje reprezentatívnu, umelecky kvalitnú vzorku tvorby slovenských ilustrátorov detských kníh v rámci obdobia 40tich rokov. Veríme, že tento kultivovaný, vizuálny odkaz autorov pre deti i dospelých zaujme aj návštevníkov **Novej budovy Slovenského národného divadla**.

Mgr. BARBARA BRATHOVÁ

historička umenia
kurátorka výstavy a BIB
vedúca S-BIB